

wyrobów zaspokajających podobne potrzeby, jeżeli na wyroby te nadal istnieje popyt.

§ 6. Zobowiązuje się Przewodniczącego Państwowej Komisji Cen oraz zainteresowanych ministrów do stosowania cen tzw. nowości tylko w odniesieniu do wyrobów o cechach wyróżniających je pod względem poziomu technicznego, nowoczesności, wymagań mody itp. oraz do przestrzegania zasady obniżania cen po upływie ustalonego okresu obowiązywania ceny nowości.

§ 7. 1. Producenci ponoszą odpowiedzialność za wykonywanie dostaw towarów rynkowych w asortymencie zamawianym przez organizacje handlowe, a w szczególności towarów tańszych, cieszących się ogólnym popytem ludności.

2. Szczegółowy zakres odpowiedzialności za prawidłową realizację umów, w tym również wysokość kar umownych, określi Minister Finansów.

3. Producenci nie mogą odmówić zawierania umów z organizacjami handlowymi o dostawę towarów tańszych, a cieszących się ogólnym popytem u ludności, w ilościach odpowiadających wysokości dostaw dokonanych w poprzednim roku.

§ 8. Zobowiązuje się organy powołane do prowadzenia działalności kontrolnej do włączenia do zakresu swej działalności również spraw objętych przepisami niniejszej uchwały, a w szczególności:

- 1) prawidłowości stosowania obowiązujących cen przez producentów i przez jednostki handlowe,
- 2) prawidłowości wykonywania przez producentów zamówień organizacji handlowych,

3) powstawania w zakładach produkcyjnych zysku osiąganego w drodze naruszania interesu społecznego.

§ 9. 1. W razie ujawnienia w trakcie kontroli faktu nienaliczania i niepobierania kary umownej należnej za niedostarczenie towarów, o których mowa w § 7, organy kontrolne obowiązane są ustalić z urzędu:

- 1) u producenta karę w wysokości należnych, a nie pobranych kar umownych,
- 2) u odbiorcy (organizacji handlowej) karę w wysokości 50% kwoty kary, o której mowa w pkt 1.

2. Ustalone kwoty kar, o których mowa w ust. 1, podlegają przekazaniu do budżetu centralnego na zasadach i w trybie określonych przez Ministra Finansów.

§ 10. Zobowiązuje się Ministra Handlu Wewnętrznego, Przewodniczącego Państwowej Komisji Cen, ministrów nadzorujących producentów oraz Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do zapewnienia wzmocnienia badań nad kształtowaniem się popytu ludności na wyroby przemysłowe.

§ 11. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Państwowej Komisji Cen, Ministrowi Finansów, Ministrowi Handlu Wewnętrznego, ministrom nadzorującym producentów artykułów rynkowych, Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego oraz prezydiom wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 12. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

23

ZARZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICTWA I ENERGETYKI

z dnia 9 stycznia 1971 r.

w sprawie eksploatacji baterii kondensatorów energetycznych do kompensacji mocy biernej.

Na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 1962 r. o gospodarce paliwowo-energetycznej (Dz. U. Nr 32, poz. 150) oraz w związku z § 2 ust. 2 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 1 września 1967 r. w sprawie ogólnych zasad eksploatacji urządzeń energetycznych (Monitor Polski Nr 51, poz. 254) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa szczegółowe zasady eksploatacji baterii kondensatorów energetycznych o mocy 2,5 kvar i większej, przeznaczonych do kompensacji mocy biernej w urządzeniach elektroenergetycznych prądu przemiennego, zainstalowanych w jednostkach gospodarki uspołecznionej.

2. Zarządzenie nie dotyczy baterii kondensatorów szeregowych oraz baterii kondensatorów o częstotliwości znamionowej wyższej niż 60 Hz.

§ 2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o baterii kondensatorów, należy przez to rozumieć zestaw złożony z połączonych elektrycznie jednostek kondensatorowych oraz pomocniczych urządzeń związanych z ich ruchem (z wyjątkiem urządzeń wyposażenia pola w stacji elektroenergetycznej).

§ 3. Przed przyjęciem do eksploatacji baterii kondensatorów nowych lub po remoncie należy przeprowadzić badania ich stanu technicznego, polegające na wykonaniu prób i pomiarów oraz czynności wymienionych w załączniku do zarządzenia.

§ 4. 1. Programy pracy baterii kondensatorów powinny być opracowywane nie rzadziej niż co 12 miesięcy i powinny być bieżąco aktualizowane.

2. Opracowywanie programów pracy nie jest wymagane dla baterii kondensatorów:

- 1) przyłączonych bezpośrednio (bez łączników) do urządzeń elektroenergetycznych,
- 2) o napięciu znamionowym 1 kV i niższym, wyposażonych w regulatory samoczynnie sterujące załączaniem i wyłączaniem poszczególnych grup lub całej baterii kondensatorów w zależności od stopnia skompensowania mocy biernej w układzie elektroenergetycznym.

3. Programy pracy baterii kondensatorów powinny uwzględniać w szczególności:

- 1) utrzymanie wymaganego stopnia skompensowania poboru mocy biernej, ustalonego przez jednostkę zarządzającą wspólną siecią elektroenergetyczną dla odbiorców przyłączonych do wspólnej sieci,
- 2) polecenia i wnioski Państwowej Dyspozycji Mocy, zmierzające do poprawy warunków pracy urządzeń krajowego układu elektroenergetycznego,
- 3) wyeliminowania przepływu mocy biernej od baterii kondensatorów zainstalowanych u odbiorców w kierunku wspólnej sieci elektroenergetycznej.

§ 5. 1. Baterię kondensatorów można załączyć pod napięcie tylko w stanie rozładowanym, z wyjątkiem załączeń przez urządzenia samoczynnego ponownego załączania (SPZ) i urządzenia samoczynnego załączania rezerwowego zasilania (SZR).

2. Załączenie baterii kondensatorów wspólnie z innymi urządzeniami elektroenergetycznymi przez urządzenia SPZ i SZR oraz załączenie baterii kondensatorów do pracy równoległej z bateriami kondensatorów już pracującymi może nastąpić w warunkach nie stwarzających zagrożenia dla kondensatorów i współpracujących urządzeń elektroenergetycznych.

§ 6. 1. Przed dotknięciem lub zbliżeniem się do części wiodących prąd oraz nie uziemionych części obudowy kondensatorów należy, niezależnie od rozładowania samoczynnego, przeprowadzić rozładowanie jednostek kondensatorowych, poszczególnych grup i całej baterii kondensatorów za pomocą uziemionego zwieracza.

2. Przerwanie obwodu rozładowania może nastąpić po całkowitym rozładowaniu baterii kondensatorów wyłączonych spod napięcia.

§ 7. Baterię kondensatorów wyłączoną samoczynnie przez zabezpieczenie przekaźnikowe lub bezpieczniki można załączyć ponownie pod napięcie po usunięciu przyczyn wyłączenia.

§ 8. Trwały wzrost napięcia na zaciskach baterii kondensatorów nie powinien przekraczać wartości, przy której na poszczególnych jednostkach kondensatorowych wystąpiłoby napięcie przekraczające 110% ich napięć znamionowych.

§ 9. W razie występowania temperatur otoczenia przekraczających dopuszczalne wartości określone w normach lub dokumentacji fabrycznej, należy baterię kondensatorów wyłączyć spod napięcia.

§ 10. Stan techniczny baterii kondensatorów, ich zdolność do dalszej pracy i warunki eksploatacji powinny być kontrolowane i oceniane na podstawie wyników przeprowadzanych okresowo oględzin, przeglądów i pomiarów.

§ 11. 1. Oględziny baterii kondensatorów, z wyjątkiem wymienionych w ust. 3, należy przeprowadzać nie rzadziej niż:

- 1) raz na trzy miesiące — dla baterii kondensatorów nie wyposażonych w zabezpieczenia od skutków uszkodzeń wewnętrznych lub zainstalowanych w miejscach ze stałą obsługą,
- 2) raz na sześć miesięcy — dla baterii kondensatorów wyposażonych w zabezpieczenia od skutków uszkodzeń wewnętrznych lub zainstalowanych w miejscach bez stałej obsługi.

2. Niezależnie od terminów określonych w ust. 1 oględziny baterii kondensatorów należy przeprowadzać:

- 1) w czasie załączania baterii kondensatorów bezpośrednio przez obsługę,
- 2) po wyłączeniu baterii kondensatorów spod napięcia w związku z przekroczeniem dopuszczalnych wartości temperatur otoczenia, o których mowa w § 9.

3. Oględziny baterii kondensatorów podłączonych bezpośrednio (bez łączników) do urządzeń elektroenergetycznych należy przeprowadzać podczas oględzin tych urządzeń.

§ 12. Podczas przeprowadzania oględzin baterii kondensatorów należy w szczególności sprawdzić:

- 1) wskazania przyrządów pomiarowych,
- 2) stan jednostek kondensatorowych (wybrzuszenie, wyciek oleju, czystość izolatorów itp.),
- 3) stan połączeń roboczych,
- 4) stan obwodów rozładowania,
- 5) stan ochrony przeciwporażeniowej,
- 6) stan urządzeń zabezpieczających, regulatorów i łączników.
- 7) stan pomieszczenia i wysokość występującej w nim temperatury,
- 8) stan ogrodzeń i osłon ochronnych.

§ 13. 1. Przeglądy baterii kondensatorów, z wyjątkiem wymienionych w ust. 2, należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz w roku.

2. Przeglądy baterii kondensatorów przyłączonych bezpośrednio (bez łączników) do urządzeń elektroenergetycznych należy przeprowadzać podczas przeglądów tych urządzeń.

§ 14. 1. Przeglądy baterii kondensatorów powinny obejmować w szczególności:

- 1) oględziny w zakresie określonym w § 12,
- 2) badania określone w lp. 1 i 4 załącznika do zarządzenia,
- 3) pomiar obciążenia prądowego poszczególnych faz baterii,
- 4) kontrolę równomierności obciążenia prądowego faz baterii,
- 5) pomiar napięcia zasilania,
- 6) kontrolę nagrzewania się kondensatorów,
- 7) czynności konserwacyjne.

2. Wyniki kontroli i pomiarów (ust. 1 pkt 3, 4 i 5) należy uznać za zadowalające, jeżeli:

- 1) obciążenie prądowe nie przekroczy 130% wartości prądu znamionowego baterii,
- 2) różnica obciążenia prądowego poszczególnych faz baterii, w odniesieniu do fazy o największym obciążeniu, nie przekracza:
 - a) 10% — dla baterii łączonych w trójkąt,
 - b) 5% — dla baterii łączonych w gwiazdę,
- 3) napięcie zasilania baterii kondensatorów nie przekroczy 110% jej napięcia znamionowego.

§ 15. 1. Pomiar pojemności jednostek kondensatorowych oraz kontrolę równomiernego rozkładu pojemności na poszczególne fazy i grupy baterii należy wykonać:

- 1) po wymianie jednostki kondensatorowej lub powiększeniu mocy baterii (w zakresie niezbędnym do ustalenia właściwego rozkładu pojemności na poszczególne fazy i grupy, dla części baterii, w której wprowadzono zmiany),
- 2) po wystąpieniu nierównomiernego obciążenia prądowego poszczególnych faz baterii, przekraczającego wielkość określoną w § 14 ust. 2 pkt 2,
- 3) po wystąpieniu znacznych asymetrii napięć w sieci elektroenergetycznej, spowodowanych pracą baterii kondensatorów,
- 4) po wykryciu na jednostkach kondensatorowych śladów prądu zwarcia doziemnego, śladów przegrzania itp.

2. Wyniki kontroli i pomiarów (ust. 1) należy uznać za zadowalające, jeżeli:

- 1) pojemność jednostki kondensatorowej znajduje się w granicach 85% do 100% wartości pomierzonej przy przyjmowaniu do eksploatacji,
- 2) różnica pojemności poszczególnych faz baterii kondensatorów w odniesieniu do fazy o największej pojemności nie przekracza:
 - a) 10% — dla baterii łączonych w trójkąt,
 - b) 5% — dla baterii łączonych w gwiazdę,
- 3) różnica pojemności dla grup łączonych szeregowo w fazie baterii nie przekroczy 4% w odniesieniu do grupy o największej pojemności.

3. Pomiary pojemności nie są wymagane dla baterii kondensatorów zainstalowanych bezpośrednio w liniach elektroenergetycznych oraz dla baterii kondensatorów o napięciu znamionowym 1 kV i niższym, przyłączonych do transformatorów, o ile nie wystąpiły objawy wskazujące na uszkodzenie jednostek kondensatorowych.

§ 16. W razie stwierdzenia uszkodzeń należy baterię kondensatorów wyłączyć spod napięcia i usunąć uszkodzenia. Uszkodzone jednostki kondensatorowe należy zastąpić jednostkami rezerwowymi.

§ 17. Stosownie do przepisów art. 21 ustawy z dnia 30 maja 1962 r. o gospodarce paliwowo-energetycznej (Dz. U. Nr 32, poz. 150) w „Przepisach eksploatacji technicznej urządzeń elektrycznych w zakładach przemysłowych”, zatwierdzonych przez Ministra Energetyki dnia 9 lutego 1953 r., traci moc część XII „Kondensatory statystyczne”.

§ 18. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Górnictwa i Energetyki: *J. Mitreğa*

Wiceprezes Rady Ministrów

Załącznik do zarządzenia Ministra
Górnictwa i Energetyki z dnia 9 stycz-
nia 1971 r. (poz. 23).

ZAKRES BADAŃ I WYMAGANIA TECHNICZNE DLA BATERII KONDENSATORÓW ENERGETYCZNYCH
DO KOMPENSACJI MOCY BIERNEJ PRZYJMOWANYCH DO EKSPLOATACJI

Lp.	Zakres badań	Wymagania techniczne	Uwagi
1	2	3	4
1	Kontrola izolacji pomiędzy zwartymi zaciskami a obudową kondensatora	Brak zwarcia.	Kontrolę przeprowadza się dla kondensatorów z izolowanymi biegunami megaomomierzem 2,5 kV.
2	Pomiar pojemności każdej jednostki kondensatorowej	Wyniki pomiarów należy uznać za zadowalające, jeżeli różnica między pojemnością zmierzoną a podaną na tabliczce znamionowej zawiera się w granicach błędu pomiaru wynoszącego nie więcej niż 1% z uwzględnieniem różnicy temperatur w czasie pomiarów.	Pomiar pojemności jednostek kondensatorowych instalowanych na liniach elektroenergetycznych oraz jednostek kondensatorowych o napięciu znamionowym 1 kV i niższym, przyłączonych do transformatorów można wykonać poza miejscem ich zainstalowania bezpośrednio przed montażem.
3	Kontrola równomiernego rozkładu pojemności na poszczególne fazy i grupy baterii	Różnica pojemności poszczególnych faz baterii kondensatorów w odniesieniu do fazy o największej pojemności nie powinna przekraczać: a) 5% — w bateriach łączonych w trójkąt, b) 2,5% — w bateriach łączonych w gwiazdę. Różnica pojemności dla grup łączonych szeregowo w fazie nie powinna przekraczać 2% w odniesieniu do grupy o największej pojemności.	
4	Sprawdzenie ciągłości obwodów rozładowania	Brak przerw w obwodzie rozładowania.	
5	Pomiar i sprawdzenie ochrony przeciwporażeniowej dla baterii o napięciu znamionowym 1 kV i niższym	Ochrona przeciwporażeniowa powinna spełniać wymagania określone w zarządzeniu Ministra Górnictwa i Energetyki oraz Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 31 grudnia 1968 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinna odpowiadać ochrona przeciwporażeniowa w urządzeniach elektroenergetycznych o napięciu do 1 kV (Dz. Bud. z 1969 r. Nr 4, poz. 13; sprost. Nr 6, poz. 22).	
6	Pomiar i sprawdzenie ochrony przeciwporażeniowej dla baterii o napięciu znamionowym wyższym od 1 kV	Ochrona przeciwporażeniowa powinna spełniać wymagania określone w zarządzeniu Ministra Górnictwa i Energetyki oraz Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 5 października 1966 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinna odpowiadać ochrona przeciwporażeniowa w urządzeniach elektroenergetycznych o napięciu wyższym od 1 kV (Dz. Bud. Nr 17, poz. 70).	
7	Próba 3-krotnego załączenia baterii kondensatorów pod napięcie sieci	Brak zakłóceń w pracy baterii kondensatorów. Wartości prądów w poszczególnych fazach nie powinny różnić się więcej niż to wynika z asymetrii napięcia zasilającego i pojemności poszczególnych faz baterii.	Przeprowadzenie próby nie jest wymagane dla baterii kondensatorów przyłączonych bezpośrednio (bez łączników) do urządzeń elektroenergetycznych.
8	Kontrola skuteczności rozładowania baterii kondensatorów	Urządzenia rozładowcze powinny spełniać wymagania określone w „Przepisach budowy urządzeń elektrycznych” — rozdział IX — „Kondensatory do kompensacji mocy biernej” w brzmieniu ustalonym zarządzeniem nr 73 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 22 maja 1962 r. w sprawie zmiany przepisów o budowie urządzeń elektrycznych (Dz. Bud. Nr 6, poz. 38).	Przeprowadzenie kontroli nie jest wymagane dla baterii kondensatorów przyłączonych bezpośrednio (bez łączników) do urządzeń elektroenergetycznych.

Lp.	Zakres badań	Wymagania techniczne	Uwagi
1	2	3	4
9	Pomiary zawartości wyższych harmonicznych w napięciu i prądzie baterii	Wyższe harmoniczne nie powinny powodować przeciążeń i innych szkodliwych zakłóceń dla kondensatorów i współpracujących urządzeń.	Pomiary przeprowadza się dla baterii zainstalowanych w pobliżu szczególnie aktywnych źródeł wyższych harmonicznych (np. prostowniki rtęciowe, piece łukowe) oraz jeżeli istnieje możliwość rezonansu siódmej lub piątej harmonicznej.
10	Pomiary oscylograficzne przebiegów łączeniowych	W czasie załączania i wyłączenia baterii kondensatorów nie powinny występować nadmierne przepięcia lub inne szkodliwe zaburzenia sieciowe.	Pomiary przeprowadza się dla baterii wyposażonych w wyłączniki w razie braku szczegółowych danych typu wyłącznika do łączenia baterii kondensatorów.

24

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW OBRONY NARODOWEJ I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 grudnia 1970 r.

w sprawie kart i tabliczek tożsamości w wojsku.

W związku z postanowieniami konwencji o ochronie ofiar wojny, podpisanych w Genewie w dniu 12 sierpnia 1949 r. i ratyfikowanych przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej dnia 18 września 1954 r. (Dz. U. z 1956 r. Nr 33, poz. 171), zarządza się, co następuje:

§ 1. Żołnierzom w czynnej służbie wojskowej, osobom pełniącym służbę w jednostkach zmilitaryzowanych przydzielonych do jednostek Sił Zbrojnych PRL, cywilnemu personelowi medyczno-sanitarnemu sił zbrojnych, osobom cywilnym towarzyszącym siłom zbrojnym oraz personelowi stowarzyszenia „Polski Czerwony Krzyż” i innych ochotniczych stowarzyszeń pomocy — właściwe organy wojskowe wydają karty tożsamości i tabliczki tożsamości.

§ 2. 1. Karty tożsamości koloru zielonego według wzorów stanowiących załączniki nr 1 i 2 do zarządzenia wydaje się:

- 1) żołnierzom w czynnej służbie wojskowej oraz osobom pełniącym służbę w jednostkach zmilitaryzowanych przydzielonych do jednostek sił zbrojnych — przeznaczonym do odszukiwania, zbierania, przenoszenia, przewożenia i leczenia rannych i chorych oraz do zapobiegania chorobom,
- 2) żołnierzom w czynnej służbie wojskowej przeznaczonym wyłącznie do zarządzania jednostkami (zakładami) medyczno-sanitarnymi,
- 3) cywilnemu personelowi medyczno-sanitarnemu sił zbrojnych,
- 4) personelowi stowarzyszenia „Polski Czerwony Krzyż” i innych ochotniczych stowarzyszeń, wykonującemu w ramach pomocy wojskowej służbie zdrowia czynności personelu wymienionego w pkt 1—3,
- 5) żołnierzom w czynnej służbie wojskowej i osobom cy-

wilnym wykonującym czynności duszpasterskie w siłach zbrojnych.

2. Karty tożsamości koloru białego według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia wydaje się żołnierzom w czynnej służbie wojskowej nie wymienionym w ust. 1.

3. Karty tożsamości koloru różowego według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do zarządzenia wydaje się:

- 1) osobom pełniącym służbę w jednostkach zmilitaryzowanych przydzielonych do jednostek sił zbrojnych, nie wymienionym w ust. 1 pkt 1,
- 2) osobom cywilnym towarzyszącym siłom zbrojnym.

4. Wzór tabliczki tożsamości wydawanej żołnierzom i osobom, o których mowa w § 1, określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Organy wojskowe właściwe do wydawania kart i tabliczek tożsamości, jak również tryb ich wydawania określają odrębne przepisy.

§ 4. Karta i tabliczka tożsamości są częścią wyposażenia osobistego żołnierza.

§ 5. Traci moc zarządzenie Ministrów Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych z dnia 10 kwietnia 1961 r. w sprawie kart i tabliczek tożsamości w wojsku (Monitor Polski Nr 35, poz. 163).

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *W. Jaruzelski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *K. Świtala*